

En l'elaboració d'aquest capítol han participat:

Natalia Barrientos, Raquel Vaquer-Sunyer, Antoni M. Grau, Antoni Mira i Eva Marsinyach.

Nombre de llicències vigents de pesca marítima recreativa

(individual, d'embarcació, submarina i esportiva)

La pesca marítima recreativa és una activitat en auge a les Balears a causa del gran nombre d'usuaris que la practiquen. Les Illes Balears són la comunitat autònoma mediterrània amb més llicències de pesca d'esbarjo.¹ La pràctica d'aquesta activitat no és recent, ja que està arrelada culturalment a les Illes des de fa segles, però aquests darrers anys l'augment del nombre de llicències i els avanços tecnològics en els equipaments i materials han produït un increment en la capacitat extractiva dels recursos pesquers.

El registre de llicències de pesca recreativa proporciona als gestors una orientació de l'esforç pesquer del sector. Aquesta informació té una gran importància pel que fa a la gestió pesquera, ja que el sector recreatiu competeix en certa manera amb el sector de la pesca professional, especialment amb el sector pesquer artesanal. El nombre de llicències vigents de pesca professional és d'unes 252, de les quals 197 són de modalitat artesanal, mentre que les llicències d'embarcació d'esbarjo s'estimen entorn de les 12.000. Això suposa que la xifra d'usuaris del sector recreatiu és dos ordres de magnitud més gran que la del sector professional.

NORMATIVA

- Decret 3/2018, de 23 de febrer, pel qual es regulen els títols professionals del sector pesquer de patró costaner polivalent, patró local de pesca i mariner pescador en l'àmbit de les Illes Balears, i es modifiquen el Decret 34/2014, d'1 d'agost, pel qual es fixen els principis generals de la pesca recreativa i esportiva a les aigües interiors de les Illes Balears, i el Decret 5/2015, de 13 de febrer, pel qual es regula el canvi de port base i les autoritzacions d'ús temporal de ports diferents del port base de les embarcacions pesqueres a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.
- Decret 41/2015, de 22 de maig, pel qual es regulen les activitats d'extracció de flora i fauna marina i les activitats subaquàtiques a les reserves marines de les aigües interiors del litoral de les Illes Balears (cada reserva marina disposa d'una normativa específica).
- Decret 26/2015, de 24 d'abril, pel qual es regula el marisqueig professional i recreatiu a les Illes Balears.
- Decret 34/2014, d'1 d'agost, pel qual es fixen els principis generals de la pesca recreativa i esportiva a les aigües interiors de les Illes Balears.
- Llei 6/2013, de 7 de novembre, de pesca marítima, marisqueig i aqüicultura a les Illes Balears.
- Reial decret 347/2011, d'11 de març, pel qual es regula la pesca marítima recreativa en aigües exteriors.
- Ordre de 26 de febrer de 1999, per la qual s'estableixen les normes que regulen la pesca marítima recreativa.

QUÈ ÉS?

El nombre de llicències vigents anualment de pesca marítima recreativa de tipus individual (des de terra o des d'artefactes flotants), des d'embarcació (una llicència cobreix totes les persones), submarina i esportiva (des de terra durant entrenaments i competicions).

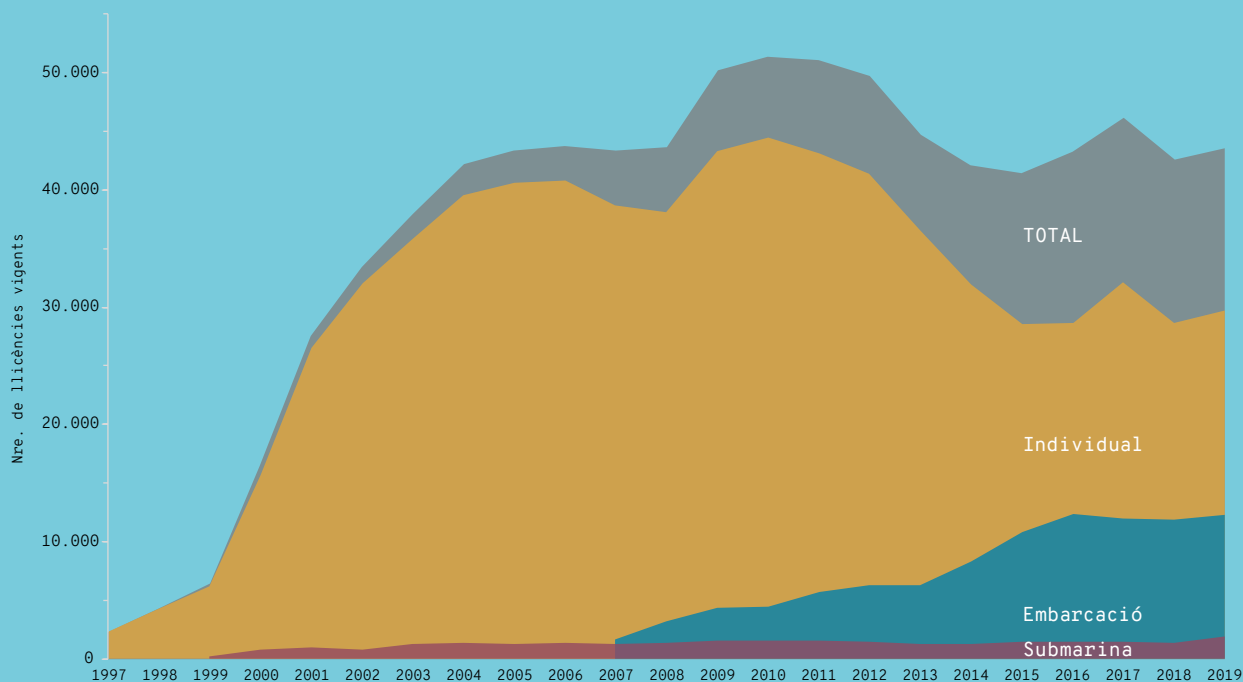
METODOLOGIA

La vigència de cada tipus de llicència de pesca té una durada de temps determinada. Actualment, les llicències de tipus individual i d'embarcació tenen una validesa de tres anys, mentre que les de pesca esportiva duren un any natural i les de pesca submarina són de validesa anual. Abans del 2014, la llicència de pesca individual tenia una validesa de dos anys. La llicència d'embarcació no existia abans de l'any 2007 (ja que s'inclouïa dins les llicències de tipus individual); des del 2011 s'expedeix cada tres anys en aigües exteriors i des del 2014, en aigües interiors. Per tant, per calcular quantes llicències estan vigents anualment, és necessari estandarditzar les dades de les llicències expedides en funció d'aquesta informació.

RESULTATS

L'any 2019, el tipus de llicència recreativa més sol·licitada a les Illes Balears és la de pesca individual, amb 29.086 llicències vigents (67%); seguida de les de pesca d'embarcació, amb 12.299 (28%); submarina, amb 1.314 (3%); i esportiva, amb 699 (2%).

L'increment de les llicències de pesca individual des del 1997 fins al 2004 es deu a canvis en les normatives estatals i autonòmiques. El màxim s'assoleix l'any 2010 (~ 45.000 llicències), i coincideix amb la crisi econòmica del moment.

Nombre de llicències vigents de pesca recreativa a les Illes Balears entre els anys 1997 i 2019. Es mostren tres tipus de llicències: submarina, individual i d'embarcació. FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears.

PER QUÈ?

Les activitats de pesca marítima recreativa augmenten a les Illes Balears. Les llicències de pesca recreativa vigents aporten una informació orientativa sobre l'esforç pesquer que aquest sector exerceix anualment al litoral balear, ja que encara no es disposa de mesures de control per comptabilitzar-ne les captures.

LOCALITZACIÓ

La diferència en l'any d'implantació de normatives de pesca d'embarcació entre aigües exteriors (2011) i interiors (2014) produeix fluctuacions en els resultats, que s'estabilitzen a partir del 2016 amb ~12.000 llicències fins a l'actualitat.

Les llicències de pesca submarina són les que fluctuen menys al llarg del temps (~ 1.400-1.300 llicències).

METODOLOGIA

La Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears gestiona i atorga les llicències i, per tant, disposa d'un registre i un seguiment del nombre i del tipus de llicències de pesca recreativa d'ençà del 1997. Actualment, a les Balears hi ha quatre modalitats de llicències de pesca marítima recreativa:

- Pesca recreativa individual, des de terra o des d'artefactes flotants (piragües, caiacs, patins de pedals i similars).
- Pesca esportiva, únicament des de terra durant entrenaments i competicions especials.
- Pesca recreativa d'embarcació, només es necessita una llicència per cada embarcació.
- Pesca recreativa submarina.

Entre els anys 2003-2013 hi va haver un altre tipus de llicència anomenada *de pesca recreativa col·lectiva*, referida a la pesca que es feia des de barques de la llista sisena (xàrters). L'any 2014 es va suprimir la llicència d'aquesta modalitat, ja que sempre es va mantenir inferior a deu llicències anuals i, per tant, no s'inclouen per separat com a tipus de llicència en els resultats.

Es mostren les dades de llicències vigents corresponents a vint-i-un anys consecutius (de 1997 a 2018). No obstant això, la comparació entre aquestes no resulta fàcil, perquè durant tot aquest període de temps no hi ha hagut les mateixes llicències ni han tengut una durada idèntica. Per tant, per poder interpretar les dades s'han de diferenciar quatre trams temporals.

1. Fins a 1999

Hi ha diferències en la regulació autonòmica i estatal de la pesca recreativa que fan que dues administracions diferents concedeixin gairebé els mateixos tipus de llicències però amb condicions molt dife-

rents. D'una banda, les autonòmiques només són vàlides en aigües interiors i tenen una durada de dos anys; de l'altra, les estatals són vàlides en aigües interiors i exteriors i tenen una durada de cinc anys. Addicionalment, resulta significatiu que les estatals són gratuïtes, mentre que les autonòmiques s'atorguen a canvi d'una taxa.

2. De 1999 a 2011

L'aprovació de l'Ordre estatal de 26 de febrer de 1999, per la qual s'estableixen les normes que regulen la pesca marítima recreativa, suposa un canvi molt important en la regulació de les llicències de pesca recreativa. La nova norma estableix que a partir d'aquest moment serà únicament l'Administració autonòmica la responsable d'expedir totes les llicències de pesca recreativa. Això suposa posar fi a la duplicitat de permisos en aigües exteriors i interiors.

D'altra banda, amb aquesta ordre es deroga el reglament de 1963 i, d'alguna manera, s'obliga a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) a aprovar un decret més complet que els anteriors, una expectativa que es compleix amb l'aprovació del Decret autonòmic 69/1999, de 4 de juny de 1999, pel qual es regula la pesca esportiva i recreativa a les aigües interiors de l'arxipèlag balear.

Quant a les llicències de pesca, el Decret 69/1999 manté els tres tipus de llicències anteriors, amb les vigències següents:

- Llicència de pesca recreativa col·lectiva d'embarcació (xàrter): un any.
- Llicència per a la pesca recreativa submarina o de caça submarina: dos anys.
- Llicència per a la pesca recreativa: dos anys.

Posteriorment, el Decret 69/1999 es modifica dues vegades. L'any 2002 es crea la llicència de pesca esportiva que permet participar en campionats de pesca, i es redueix a un any la vigència de les

llicències de pesca submarina. El 2006 es torna a modificar, i es crea la llicència de pesca recreativa d'embarcació de la llista setena per a aigües interiors amb una durada de tres anys.

Aquesta nova realitat es veu clarament reflectida en el gran increment de llicències expedides per l'òrgan competent de la CAIB. És de suposar que, a mesura que caducaven les llicències de pesca emeses per les capitànies marítimes, s'anava incrementant la xifra de llicències autonòmiques.

Finalment, durant aquest període les llicències individuals encara permeten pescar tant des de la costa com des de l'embarcació. Aquesta tendència canvia de manera substancial l'any 2011, amb l'aprovació d'una norma estatal.

3. De 2011 a 2014

L'aprovació del Reial decret 347/2011, d'11 de març, pel qual es regula la pesca marítima recreativa en aigües exteriors, suposa un canvi molt important quant a les llicències de pesca, perquè estableix que per pescar des d'embarcació és necessari que l'embarcació disposi d'una llicència específica. És a dir, que en aigües exteriors la llicència individual només permet pescar des de terra.

L'entrada en vigor de la norma de 2011 suposa que una part dels pescadors d'embarcació que podien pescar amb la seva llicència individual necessitin obligatòriament, en aigües exteriors, la llicència d'embarcació.

4. A partir de 2014

L'aprovació del Decret autonòmic 34/2014, d'1 d'agost, pel qual es fixen els principis generals de la pesca recreativa i esportiva a les aigües interiors de les Illes Balears, va suposar un altre canvi quant a les llicències.

Un altre canvi important l'any 2014 és que la vigència de les llicències de pesca individuals augmenta de dos a tres anys, però només permet pescar des

de la costa, la qual cosa implica que per pescar des d'embarcació s'ha de tenir una llicència de pesca específica. Així la norma autonòmica d'aigües interiors s'equipara amb la norma estatal d'aigües exteriors.

Finalment, l'any 2018 s'aprova una modificació del decret que estableix que la llicència de pesca individual permetrà la pesca des d'artefactes flotants, com els caiacs o les piragües.

Per al càlcul de les llicències vigents es reajusten els valors de llicències expedides amb aquests diferents períodes de temps de vigència.

S'ha de tenir en compte que en les llicències de pesca d'embarcació hi ha un augment de l'esforç pesquer que no es comptabilitza, ja que qualsevol persona de dins l'embarcació queda coberta per la llicència. Gràcies a l'aplicació de telèfon mòbil Diari de Pesca Recreativa, finançada per l'impost de turisme sostenible i ja operativa per a set reserves marines d'interès pesquer de les Balears, es duran a terme millores en la noció de l'esforç pesquer, el temps invertit i les captures realitzades. Aquesta aplicació permetrà recopilar més informació sobre la pesca d'embarcació que es fa en altres parts del litoral balear, ja que comptabilitzarà quants de dies es fan sortides, quantes persones hi participen i què capturen. Per contra, també pot passar que una persona tenguí més d'una llicència. Si l'aplicació s'ampliàs a tots els tipus de pesca recreativa, ajudaria a obtenir dades de pressió pesquera més precises.

Per a més informació sobre qui ha d'efectuar la pesca recreativa, com i on, es recomana la lectura del *Quadern de pesca recreativa a les Illes Balears*² de la Direcció General de Pesca i Medi Marí (Servei de Recursos Marins).

RESULTATS

El nombre de llicències vigents totals emeses per la Direcció General de Pesca entre els anys 1997-2019 oscil·la entre un mínim de 2.313 llicències l'any

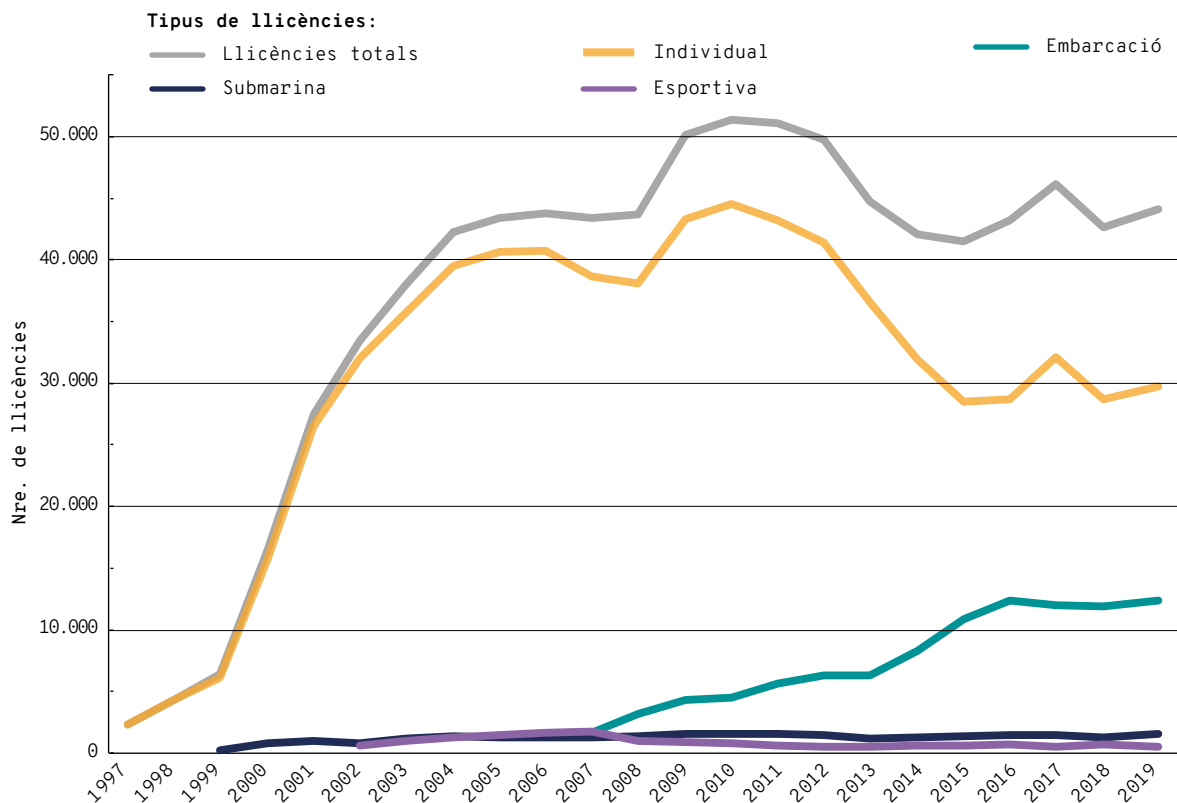

Figura 1. Nombre total de llicències vigents de pesca recreativa marítima i per tipus (individual, embarcació, submarina i esportiva) a totes les Illes Balears entre els anys 1997 i 2019. FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

1997 i un màxim de 51.350 llicències l'any 2010 (figura 1). Aquestes tendències s'han d'interpretar en el context dels canvis en la normativa i la vigència explicats a la metodologia.

L'anàlisi de les llicències per tipus mostra que les llicències individuals tenen les mateixes tendències de creixement i decreixement que les llicències totals, ja que aquesta modalitat de pesca és la majoritària (figures 1 i 2).

L'increment de les llicències individuals és molt gran fins a l'any 2004. No obstant això, s'ha de tenir en compte que abans del 1999 hi havia diferències de prestacions i cost entre les llicències estatals i autonòmiques que originen valors baixos de llicències a l'inici del seguiment temporal. En els anys 2005 i 2006 s'estabilitzen els valors de llicències individuals i minven a partir dels anys 2007 i 2008 (figura 1). Aquest descens podria explicar-se per l'entrada en vigor l'any 2007 de la llicència de pesca d'embarcació, que se separa de la llicència individual, i que a més té una durada de tres anys i permet pescar un màxim de cinc persones sense necessitat que disposin d'una llicència individual. Malgrat que es manté l'augment progressiu de les llicències d'embarcació, durant els anys 2009 i 2010 es registra un increment de les llicències de pesca individual que, a falta d'estudis més precisos, podria estar relacionada amb la crisi econòmica del moment.

A causa de la normativa de 2011, que exigeix tenir llicència d'embarcació en aigües exteriors, s'observa un increment continuat de llicències de pesca d'embarcació i un descens important del nombre

de llicències individuals fins a l'any 2014 (figura 1). Aquesta tendència es va fer molt evident a l'illa de Menorca, perquè una part molt important de les zones de pesca estan situades en aigües exteriors.

L'any 2014, a causa de l'aprovació de la normativa d'haver de disposar de llicència de pesca des d'embarcació per a aigües interiors, s'observa un increment progressiu de les llicències d'embarcació fins al 2016, any en què el nombre s'estabilitza en ~ 12.000 llicències fins al 2018 (figura 1). Quant a les llicències individuals, el 2014 passen a tenir de dos a tres anys de vigència, cosa que s'observa amb una fluctuació entre aquests anys, encara que actualment el nombre es va establint en ~ 30.000 llicències vigents.

Les llicències vigents que es mantenen més estables en el temps són les de pesca submarina, amb uns valors entorn de les 1.400-1.300 llicències els darrers anys. Finalment, la pesca esportiva mostra una disminució de més de la meitat de les llicències vigents a partir del 2008, i passa de 1.770 l'any 2007 a 699 l'any 2019. Les llicències de pesca esportiva s'han expedit principalment a Mallorca i Eivissa.

Per a l'any 2019, les llicències totals vigents assoleixen la xifra de 43.408; per tant, es registren 797 llicències més que l'any 2018. El tipus de llicència de pesca recreativa més sol·licitat és la individual, amb 29.086 llicències vigents, un 67 % de les llicències totals (figura 2). La segueixen les de pesca d'embarcació, amb 12.299 llicències vigents, un 28 % de les totals; les de pesca submarina, amb 1.324 llicències, un 3 %; i les de pesca esportiva, amb 699 llicències, un 2 %.

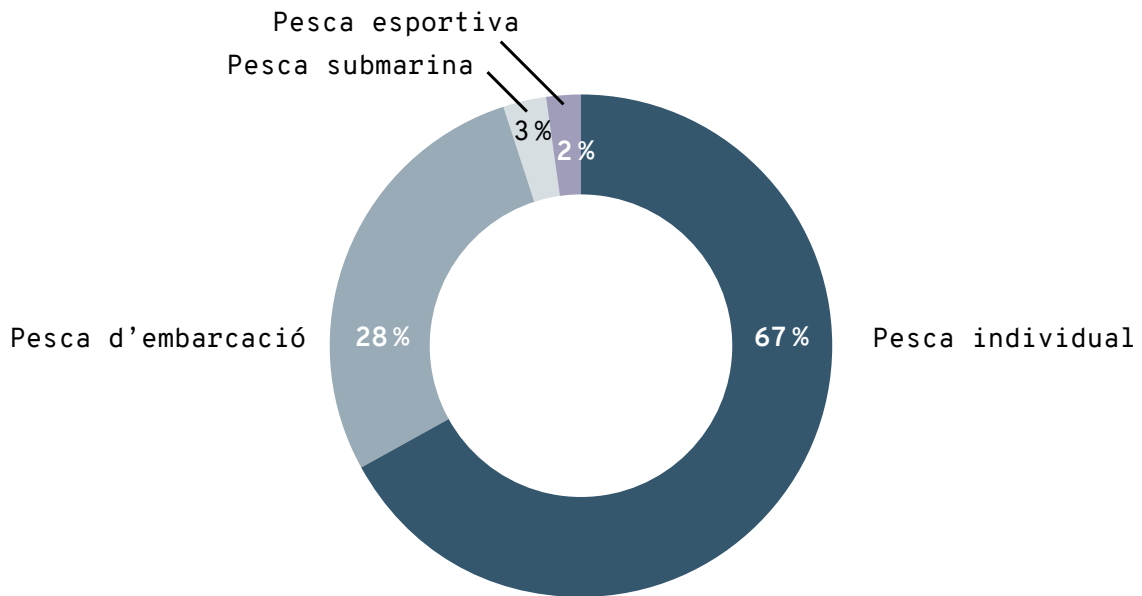

Figura 2. Percentatges totals del nombre de llicències vigents l'any 2019 dels quatre tipus de pesca recreativa marítima (individual, d'embarcació, submarina i esportiva). FONT: Direcció General de Pesca i Medi Marí.

CONCLUSIONS

- S'observa un gran increment de llicències individuals entre els anys 1997-2004. Això es deu a canvis en la normativa vigent que generen modificacions en la durada i el cost de les llicències estatals i les autonòmiques.
- El màxim nombre total de llicències vigents (50.000-51.350) es registra entre els anys 2009-2012, i coincideix amb la crisi econòmica.
- Les llicències des d'embarcació mostren un increment gradual des del 2007 (any en què es varen establir, amb 1.703 llicències) fins al 2016 (~12.000 llicències), en què s'estabilitzen fins avui. Aquest increment es deu a la implementació de la normativa que l'any 2011 exigia llicència per a pesca des d'embarcació en aigües exteriors, i l'any 2014, llicència per a aigües interiors.
- Les llicències de pesca submarina són les que es mantenen més estables de totes les modalitats de pesca recreativa, amb aproximadament 1.400 llicències des de 2003.
- Les llicències de modalitat esportiva són les menys representatives, amb valors de 712 llicències l'any 2018.
- El 2019, les llicències totals vigents són 43.408. El tipus de llicència de pesca recreativa més sol·licitada és de pesca individual (67%), seguida de la d'embarcació (28%), de la submarina (3%) i de l'esportiva (2%).

REFERÈNCIES

- ¹ TRAGSATEC (2004). *Estudio del impacto socioeconómico de la pesca recreativa en el Mediterráneo español*. Madrid: Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Secretaria General de Pesca Marítima.
- ² SERVEI DE RECURSOS MARINS (2021). *Llibret de pesca recreativa a les Illes Balears [en línia]*. Palma: Direcció General de Pesca i Medi Marí del Govern de les Illes Balears.
<http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=32337&coduo=138143&lang=ca>.

CITAR COM

BARRIENTOS, N.; VAQUER-SUNYER, R.; GRAU, A. M.; MIRA, A.; MARSINYACH, E. (2021). «Nombre de llicències vigents de pesca marítima recreativa». A: Vaquer-Sunyer, R.; Barrientos, N. (ed.). *Informe Mar Balear 2021* <<https://informemarbalear.org/ca/pesca/imb-pesca-llicencies-pesca-cat.pdf>>.